

geen titel

Smartengeld

Smartengeld (immateriële *schadevergoeding* wegens gederfde levensvreugde) wordt in de gemeente Utrecht alleen buiten beschouwing gelaten, als dat vanuit het oogpunt van bijstandsverlening verantwoord is. Daarbij zijn de aard en hoogte van de uitkering van belang.

Vuistregel

- 60% van het smartengeld blijft buiten beschouwing;
- Is die 60% lager dan € 5.000, dan blijft het gehele bedrag buiten beschouwing;
- Het maximumbedrag dat buiten beschouwing blijft is € 30.000.

Het niet in aanmerking nemen van een bedrag van € 30.000 of hoger, wordt uit het oogpunt van bijstandsverlening als niet verantwoord beschouwd. In individuele bijzondere gevallen is het mogelijk om hier - goed gemotiveerd - van af te wijken. Bij twijfel is het raadzaam om contact op te nemen met Beleid.

Rente op het vrijgelaten smartengeld

De rente van het vrijgelaten smartengeld moet als inkomen wel in aanmerking worden genomen. Vraag bij grote bedragen of complexe schaderegelingen altijd advies aan Beleid.

Controledatum: november 2018

© Vrijlatingen, schadevergoedingen en smartengeld

Er kan onderscheid worden gemaakt tussen materiële en immateriële schadevergoedingen.

- Materiële *schadevergoeding* vergoedt materiële kosten (de auto moet opnieuw gespoten worden of de fiets is kapot).
- Immateriële *schadevergoeding* vergoedt wat minder zichtbare kosten (bijvoorbeeld gedeerde levensvreugde).

Vaak worden materiële en immateriële schadevergoedingen toegekend in één bedrag. Je moet in dat geval nader uitzoeken hoe dit bedrag is samengesteld.

Vergoedingen materiële schade

Bij materiële schadevergoedingen gaat het om vergoedingen voor loonderving of vergoedingen voor schade of verlies van materiële zaken. Het college beoordeelt bij materiële schade per individu wat bij de bijstandsverlening in aanmerking moet worden genomen.

Inkomen

Gaat het om een vergoeding van loonderving? Dan wordt dit gezien als inkomen, omdat dit bestemd is voor de kosten van levensonderhoud. In dat geval moet beoordeeld worden op welke periode dit betrekking heeft. Het bedrag wordt gedeeld door het aantal maanden en maandelijks gekort als inkomen.

Vermogen

Gaat het om een vergoeding voor schade aan of verlies van iets dat betrokkene al had? Dan kun je dat bedrag vrijlaten. Hij had iets (een fiets), die is verloren gegaan, dus nu koopt hij een vervangende zaak (fiets). Worden er andere dingen van de vergoeding aangeschaft, dan is het aan het college om te beoordelen of deze zaken algemeen gebruikelijk of noodzakelijk zijn. Houdt betrokkene het bedrag op zijn spaarrekening of worden hiervoor niet-noodzakelijke goederen aangeschaft, dan mag het college beoordelen of dit met de bijstand verenigbaar is. Zo niet, dan wordt het als vermogen ([artikel 34 PW](#)) in aanmerking genomen.

Huishoudelijke hulp

Bij een ongeval kan betrokkene beperkingen oplopen waardoor het verrichten van huishoudelijk werk en werkzaamheden in en om het huis moeilijker wordt. In dit soort gevallen komt het voor dat de huishoudelijke hulp als schadepost deel uitmaakt van de *schadevergoeding*.

Om te beoordelen of u dit bedrag als middel gaat toerekenen of niet is het van belang om vast te stellen of er objectief verifieerbare gegevens zijn die aantonen dat de huishoudelijke hulp daadwerkelijk wordt gebruikt en hoeveel dit kost. Als dit onvoldoende aannemelijk wordt gemaakt kunt u het volledige bedrag toerekenen aan de middelen ([ECLI:NL:CRVB:2015:4190](#)). Als voor slechts een gedeelte van het volledige bedrag aangetoond wordt dat er kosten worden gemaakt voor huishoudelijke hulp, kunt u dat gedeelte buiten beschouwing laten en het overige bedrag toerekenen aan de middelen ([ECLI:NL:CRVB:2006:AY:3565](#)).

Bij bewijsstukken kunt u denken aan een onderbouwing van hoe het geld ingezet gaat worden voor de huishoudelijke hulp, een verklaring van degene die de hulp gaat verrichten of dat u als gemeente verlangt dat er een goede administratie wordt bijgehouden van het geld dat wordt besteed aan de hulp.

Vergoedingen immateriële schade

Bij immateriële *schadevergoeding* gaat het om vergoedingen inzake gederfde levensvreugde. U kijkt hierbij naar de hoogte van de immateriële *schadevergoeding*. Is de vergoeding exorbitant hoog, of heeft het een loon dervend karakter, dan kun je dat deel wel als middelen in aanmerking nemen.

Voor zover de immateriële *schadevergoeding* door de gemeente buiten beschouwing wordt gelaten, mag deze ook voor langere termijn worden benut ter compensatie van de beperking die is opgetreden. Het is in beginsel aan belanghebbende om te bepalen welke aanwending aan de vrijgelaten immateriële *schadevergoeding* wordt gegeven als invulling van het hervinden van levensvreugde.

Een *schadevergoeding* voor immateriële schade vanwege een onterechte detentie mag (deels) tot de middelen worden gerekend ([ECLI:NL:CRVB:2011:BP5677](#)). In een bespreking bij uitspraak [ECLI:NL:CRVB:2015:4184](#) in USZ 2016/65 wijst H.W.M. Nacinovic er op dat voor wat "betreft de vergoeding van immateriële schade gemeenten doorgaans het beleid hanteren dat 1/3 deel wordt vrijgelaten en 2/3 deel niet. De CRvB heeft namelijk ooit geoordeeld dat deze verdeling niet onredelijk is ([ECLI:NL:CRVB:2003:AO1106](#))." Dat laat natuurlijk onverlet dat ook andere verdelingen niet onredelijk kunnen zijn.

Vergoedingen die NIET in aanmerking worden genomen

In [artikel 31, 2e lid onder I PW](#) staat dat bepaalde uitkeringen en vergoedingen voor materiële en immateriële schade vrijgelaten kunnen worden. Dit is geregeld bij ministeriële regeling. De regeling die hier bedoeld wordt is de [Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ, artikel 7](#).

- a. slachtoffers van de Bijlmerramp
- b. asbestslachtoffers
- c. omwonenden van het luchtvaartterrein Maastricht
- d. slachtoffers van legionella-besmetting
- e. eenmalige uitkering oud-mijnwerkers in verband met silicose
- f. eenmalige uitkering twee tot vijfjarige dienstdienst veteranen
- g. slachtoffers Tweede Wereldoorlog (Joodse, Sinti-, Roma- en Indische gemeenschappen)
- h. vrijwilligersvergoeding, voor aandachtspunten en de hoogte, zie: [Fiscale aandachtspunten vrijwilligersvergoeding](#)
- i. eenmalige tegemoetkoming i.v.m. pensioenverevening bedoeld in [art. 2 van de Tijdelijke regeling eenmalige tegemoetkoming pensioenverevening](#)
de regeling is vervallen maar blijft van toepassing op de afwikkeling van deze regeling
- j. slachtoffers DES-gebruik tijdens de zwangerschap
- k. niet-loondienst gerelateerde slachtoffers van mesothelioom (asbestkanker)
- l. slachtoffers seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk
Het gaat hier om een eenmalige vergoeding met een gemengd karakter: het is zowel smartengeld als een onkostenvergoeding voor therapie of reiskosten
- m. minderjarige slachtoffers van geweld in instellingen en pleeggezinnen.
Het Schadefonds Geweldsmisdrijven voert deze regeling uit. Het gaat om één bedrag van € 5.000,-
- n. eenmalige bijzondere uitkering in verband met een militair pensioen
- o. tegemoetkomingen Q-koortsuitbraak over periode 2007 tot en met 2010
- p. betalingen door de Belastingdienst/Toeslagen inzake: 1) de compensatie, toegekend op grond van het Besluit Compensatieregeling CAF 11 of het [Besluit Compensatieregeling CAF 11 en vergelijkbare \(CAF-\)zaken](#); 2) de hardheidstegemoetkoming, bedoeld in [artikel 49, eerste lid, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen](#); 3) de bijzondere tegemoetkoming, bedoeld in [artikel 49a van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen](#); 4) de compensatie, bedoeld in [artikel 49b, eerste lid, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen](#) of de de O/GS-tegemoetkoming, bedoeld in [49c van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen](#); 5) de noodvoorziening, bedoeld in het Besluit noodvoorziening kinderopvangtoeslag, of in het [Besluit noodvoorziening toeslagen](#); 6) de eenmalige

- tegemoetkoming, bedoeld in [artikel 49g van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen](#); 7) de aanvullende tegemoetkoming op grond van het [Besluit aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS](#); 8) het forfaitaire bedrag aan compensatie en tegemoetkoming, op grond van het Besluit forfaitair bedrag en verruiming compensatieregeling;
- q. het voorschot voor slachtoffers van de 'schilderziekte' (CSE).
- r. een uitkering als bedoeld in de Wet schadefonds geweldsmisdrijven, met uitzondering van het deel van de uitkering dat vanwege de derving van levensonderhoud wordt verstrekt aan nabestaanden. Het Schadefonds Geweldsmisdrijven verstrekt eenmalige financiële tegemoetkomingen aan mensen die door een geweldsmisdrijf ernstig lichamelijk of psychisch letsel hebben opgelopen. Ook verstrekt het fonds tegemoetkomingen aan nabestaanden van slachtoffers die door een geweldsmisdrijf of dood door schuld zijn overleden. De tegemoetkoming is bedoeld om het geschade vertrouwen enigszins te herstellen en het slachtoffer of de nabestaande financieel vooruit te helpen, zodat de blik weer op de toekomst kan worden gericht. De ontvanger is vrij in de besteding en in beginsel is de tegemoetkoming belastingvrij. De tegemoetkoming bedraagt maximaal € 35.000. De uitkering vanuit dit schadefonds wordt niet aangemerkt als middel, behalve het deel van de uitkering dat vanwege derving van levensonderhoud wordt verstrekt aan nabestaanden. Het vrijlaten daarvan staat volgens de staatssecretaris op gespannen voet met het aanvullend karakter van de bijstand. Gemeenten hebben de vrijheid om in individuele situaties te beoordelen of en in hoeverre een uitkering uit het fonds voor gederfd levensonderhoud met toepassing van artikel 31 lid 2 onder m Pw kan worden vrijgelaten. Het betreft hier maatwerk.
- s. de eenmalige aanvullende financiële bijdrage van de Stichting Zorg na Werk in Coronazorg (ZWiC). Het gaat hier om een eenmalige uitkering van € 30.000 aan de zorgverlener die als gevolg van het werk met coronapatiënten zelf op de intensive care terechtkomt en een eenmalige uitkering van € 50.000 aan de nabestaande van een zorgverlener die als gevolg van het werk met coronapatiënten overlijdt.
- t. dutchbat III-veteranen. Deze veteranen krijgen een bedrag van € 5.000,- niet alleen als erkenning voor de moeilijke omstandigheden waarin ze hun werk moesten doen, maar ook voor de negatieve media-aandacht die zij te verduren kregen.
- u. nabestaanden van de in Srebrenica omgekomen mannelijke vluchtelingen. Echtgenotes komen in aanmerking voor een *schadevergoeding* van € 15.000,-, voor andere directe familieleden is het bedrag € 10.000,- Het gaat hier om de Val van Srebrenica en de daarop volgende genocide op meer dan 7.000 moslimmannen en jongens.
- v. transgenders en intersekse personen die in de periode 1985 -2014 hun geslacht hebben laten wijzigen in hun geboorteakte. Tussen 1985 en 2014 konden transgender en intersekse personen alleen het geslacht in de geboorteakte laten aanpassen wanneer aan bepaalde strenge voorwaarden werd voldaan. Voor het leed dat hiermee gepaard ging is nu erkenning gekomen en zijn excuses gemaakt. Vanaf 18 oktober 2021 kunnen transgender en intersekse personen een tegemoetkoming van € 5.000,- aanvragen.

🕒 Schadevergoeding en smartengeld

Een schadevergoeding die de kosten van de schade vergoedt (materiële schadevergoeding) valt buiten de boedel. Iemand die slachtoffer is van bijvoorbeeld een geweldsdelict kan in veel gevallen ook aanspraak maken op smartengeld. Dat heet immateriële schadevergoeding. Smartengeld valt in principe in de boedel. Dit heeft de Hoge Raad bepaald voor de Wsnp. Ook in het minnelijke traject wordt volgens deze uitspraak gewerkt.

Het kan zijn dat een inwoner een bedrag aan schadevergoeding ontvangt waarvan ook een deel bestaat uit smartengeld. Hoe ga je daar mee om?

In een zaak die voor de rechter kwam was er van het bedrag aan schadevergoeding alleen werkelijk gemaakte kosten afgetrokken. Dat vond de rechter onvoldoende. De aard en ernst van het ongeval en de gevolgen van het ongeval voor het leven van X lijken niet ernstig. Dan zou je verwachten dat het aandeel van de materiële schadevergoeding groter is dan het aandeel smartengeld. De schuldhulpverlener had hier meer onderzoek naar moeten doen.

Daarnaast was de schuldhulpverlener lid van de NVVK en had hij niet volgens de notitie Schuldregeling en smartengeld gewerkt. Het beleid houdt kortgezegd in dat in uitzonderlijke en schrijnende gevallen en onder specifieke voorwaarden een deel van het smartengeld buiten de schuldregeling mag worden gelaten. En er moet een belangenafweging gemaakt worden tussen belangen schuldenaar en belangen schuldeiser. In het besluit is die belangafweging niet terug te vinden.

In het besluit is ook niet ingegaan op de vraag waar de schadevergoeding voor bedoeld is, in hoeverre die is bedoeld als tegemoetkoming en erkenning voor immateriële schade/leed/letsel, de vraag of de gevolgen van het letsel in de toekomst voortduren en of de schade/het leed/het letsel op een andere manier is gecompenseerd. Ook dat had de schuldhulpverlener in het besluit moeten opnemen.

Ook het beleid over gemeentelijke schuldhulpverlening kan een rol spelen. In het geval voor de rechter stond in het beleid dat kinderen niet de dupe mogen worden bij schuldhulpverlening aan gezinnen met minderjarige kinderen. X had het geld besteed voor de kamer van haar minderjarige dochter die voor het eerst naar de middelbare school ging. Hier was in het besluit geen rekening mee gehouden.

[ECLI:NL:RBDHA:2022:7838](#)